

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pol.

Predplata e poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Izlazno 1 for., a seljake 50 novč. za pol godinu. Izvan Carvine viša poštarina. Geje se najde najmanje 8 seljaka te su voljni, da im list šaljeno svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat ćemo za 70 novč. na godinu svakomu. Novci se šalju kroz poštarinu *Nesnačivicu*. Ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća nikakva poštarina, napisav izvana *Reklamacija*. Tko List prima i drži, ako je pošten, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjesca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalazi se

Tip. F. Huala, Palazzo Diana Via S. Lazzaro 15.

Pisma se šalju platjene poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spisi Stampaja se li u cijelosti li u izvadku, naimo prema svojoj vrijednosti i smislu ovoga Lista. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Osobna napadanja i čisto sukrone stvari nenalaze mjesta u ovom Listu. Priobčena sa pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 50 novč., a svaki redak svaka 5 novč. i u slučaju opetovanja po što se pogode oglašiti i odpravničtvu. Dopisi se nevrćućaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajevah, nedopisuju, nego putami svoje *Listnice*.

Poziv na predplatu.

Današnjim danom nastaje drugo polugodišće pa zato se svi polugodišnji predbrojci pozivlju, da za dobe svoju predplatu obnove. Ovom zgodom neka se sieto i oni, koji dobivaju naš list godinu danah i njekoji još više a zaboravljaju svoj dug namiriti. Gledeć na važnost hrvatskoga lista u Istri svatko nek nastoji svojoj dužnosti zadovoljiti i tako poduprieti razvitak narodno stvari.

Uredništvo i odpravništvo nalazi se odsada «Palazzo Diana, Via S. Lazzaro N. 15, Trieste.», kamo neka se predplata, pisma i druge stvari šalju.

Uredništvo.

Govor D.ª Dinka Vitezića

u kući car. vicla od 16. maja 1881.

Umolio sam rič, da opazim nješto o meni potrobito se činećih gradnjah u lukah (porad) kao i da naveden njekoj razmatranja glede naše pomorske trgovine u obće. U prvom redu govoriti ću o gradnji luke u Baški na otoku Krku.

Radi se o gradnji vanjskoga nasipa za obranu. Načrti kao što i proračun dogotovljeni su ne malenim troškom već dulje vremena. Stvar se već razpravlja skoro preko 20 godinah. O potrebi gradnje imao sam čast više putah u ovoj visokoj kući govoriti poimence u 47., 94. i 166. sjednici prošloga zasjedanja. Neću vaše dragociono vrijeme na to upotrebiti, da još to približe dokažem te ću samo kratko opaziti, da je zemljište jako neplodno a i napram broju

pučanstva premaleno to da je pučanstvo prisiljeno skoro izključivo baviti se brodarstvom, što sačinjava glavni dobitak tamošnjih stanovnikah.

Nu luka je promalena a samo malo zaštićena. Da je luka promalena ključiti je, što imado tamo 70 brodičah, a samo njih 20 može tamo boraviti. Češće se je pokazalo, da je luka premalo zaštićena, jer se kod žestokih olujah brodovi sudaraju dolazeć u veliku pogibolj život i imanje stanovnikah. Tako se je sbilo noćju 6. Decembra 1873 i u noći 24. Februara 1879, da je u luci oluja prouzročila volikih štovah. Izvedenje to gradnje leži u obće u interesu brodarstva; jer je uzduž cijele nasprotno hrvatske obale samo jedna luka, Senj, a i ova je vole nesigurna, tako da ju za velikih olujah moraju brodovi ostaviti. Stoga bilo bi dobu, da se sagradi napomenuti nasip, jer bi tim baška luka mogla služiti senjskoj kao luka za novolju, kamo bi se mogli brodovi za nastajuće oluje uteci. Dogodilo se je, da se u noći od 28. do 29. marča 1871 nije mogao više održati u senjskoj luci njeki talijanski brod to se izašav na pučinu razbi na nasprotnoj obali, poginuše 4 čovjeka. Da je bila u Baški dobra i sjegurna luka, nobi se bila dogodila ova nesreća.

Visoka vlada je sama potrebu tih gradnjah tim pripoznala, što je u proračun za god. 1876 uvrstila u tu svrhu dioni iznesak od 15.000 for. Nu proračunski je odbor izbrisao taj stavak s razloga, jer se onda gradilo više lukah, a njekoj od tih velikim troškom. Tako n. p. radilo se je tada o novoj tršćanskoj luci, za koju se je svake godine morali izdati milijun forintih. Kasnije poduzele su se također druge skupociene gradnje, n. p. gradnje lukah u Rovinju i Spljatu.

Buduć su ove gradnje većim dielom sasvim ili skoro svršene to odpada i navedeni razlog. Stoga se nadam, da će se sada kod boljih izgledah toj želji gledati zadovoljiti. U ovom stadiju proračunske razprave nepredlažom, da se u tu svrhu umetno stavak nego upozorujem visoku vladu na ovaj predmet to umoljavam naročito nj. preuzvišenost gosp. ministra za trgovinu (Pino), koji je bio sam na licu mjesta to koji je morao uviditi potrebu gradnje, da u buduću proračun uvrsti koju svotu u tu svrhu. Pozivljom se na svjedočanstvo mojega štovanoga prijatelja, gosp. specialnoga izvjestitelja (Klaić), koji je bivši sam tamo i osvjedočiv se o potrebi gradnje u proračunskoj razpravi god. 1876. zagovarao gradnju iste luke.

Kad sam već kod Baške, dotaknuti ću se i druge potrebe, koja je uzko skopčana sa razpravom, buduće se tiče brodarstva. Kao što sam već naveo, glavno je zanimanje bašćanskih stanovnikah brodarstvo, gdje su izvrstni. Oslanjaju se jedino na izkustvo. Porodila se želja, da se ondje ustroji nautički tečaj, da si uzmognu oni, koji se pomorstvu posvećuju, steći bar elementarno znanje u nautici. Obstoje ondje dvorazredna puška škola sa dva učitelja, trećega zapala bi zadaća, da podučuju učenike u tom predmetu.

Troškovi bili bi jako neznamiti; radilo bi se najviše o godišnjim 800 for. i tako ustrojila bi se njekih vrst tehničke škole u nautici. Bašćanska občina je zaista god. 1873 upravlila molbu na ministarstvo nauke, gdje je za taj tečaj molila. Ja sam sam često kod ministarstvo za to govorio, ali i negledeć na mnoga mi učinjena obćanja nije se dosada ništa učinilo.

Nije mi poznato, da se je u Istri ustrojila koja tehnička škola a ipak

doprinaša pokrajina za ovakve škole, kojih trošak se računa na okrugli broj od pol milijuna for. Bilo bi dakle pravedno, da se u tom mjeru što učini za pokrajinau to da se ustroji taj tečaj. Nakon ovih kratkih opazakah vraćam se na gradnje lukah.

U drugom redu preporučam ustrojenje mulja, zaštićenoga nasipa u staroj Baški isto na otoku Krku. Radi se tu najviše o neznamitoj svoti od 8000–10.000 for. Razlozi za ovu gradnju jesu skoro isti kao što kod nove Baške najme, vele nerodno zemljište i pogibolj za brodarstvo: jer je kraj i nove i stare Baške najviše buri izložen a za sigurnost brodovalah upravo u ovoj stvari nije ništa skrbljeno. Osim toga kakvoća zemljišta je takova, da se tamo nemogu sagraditi redovite ceste te su stoga i stanovnici odlijeni od ostalih otočanah. Potrebna je dakle gradnja toga mulja, da se ove stanovniko stavi u doticaj sa drugimi mjesti i tako da nepodive.

Uslobodjam se na visoku vladu upraviti pitanje sljedećega smjera. U proračunu za godinu 1875 hje prihvaćena svota od 8000 for. kao drugi dioni iznesak od for. 30.000 za zaštitni nasip luke u Ici. Buduć nije, kao što čujem, to djelo izvedeno a dobro zaštićena luka je ondje od najveće potrebe radi morskijh olujah to bi rad znao, što je u stvari. Buduć je gradnja nasipa potrebna preporučam najtoplije visokoj vladi, da opet preduzme gradnju.

U zadnoj sjednici bio sam na najugodniji način iznenadjen od onom dielu govora gosp. zastupnika D.ª Rus-a, gdje je svoje mnjenje izrazio te i temeljito dokazao, da se za našu pomorsku trgovinu mora konačno nješto učiniti, jer su na žalost dosada bili interesi pomorstva u ovoj visokoj kući jako zanemareni. Mi sa južnih stvarah zauzimasmo

Podlistak.

Prepis iz glagolitske matice.

U dan 25 seltembra 1580 u kastelu Veprincu učineno, a to radi bikarie, ka oće bikarit od sada do mesopusta; i tako da se nima draže prodatvat meso: skopća po pet hečl, glava po pet beči, utrobica pet beči slezinka pet beči; i oće da nepuščaju na mesi jetar; junčevina po dva soldina, javoljčina po dva soldina; a volovna i kravina da se štima; ako bi šćirka ova (ka ne janij) po soldina dva; a skopćak kozi po dva soldina, šćirka koza po soldina dva; kozina i ovčina, ka je soldina po tri beči; loja librica do treh krajje po soldini pet; i još prepovedajuću blago, koje za bikariju, da se nima dat vanka prez znanju oficia, ali onih, ki se kordali bikarit, pod penu libar 25. Bikari, ki se kordaju, ako bi jim da meso zvacivalo, ter ga otell van dat, da ga nimaju van dat, dokle oficia ne pitaju; i ti bikari da nimaju nego jedino običese od brava zet, i staveć penu, ako bi pretellir bikarit cenu od mesa, ali od drobnoga libere tri, i ta pena da gre jedna libra valputa, a dvi starijim; i staveć penu (v) sakomu, ki bi bikarit v kontradi u ime bikarie, samo, ako

bi komu živinče ubilo se, ali nogu slomilo, ako nebi (v) sekda bikarom javil libar osam.

I korda se za bikarit Ivan Brajmanić od Kastva, a to s komunom Veprinackim; i obliiga se rečeni Ivan, da oće saciat mesom ovo mesto do mesopusta saku nedelu i saku sredu i još drugi dan, kuda se apotrebi komunu, i nato da dva poruka: prvoga Petra Martinačća, drugoga Jurja Milošćća; ako ne bi dat ki dan mesa v nedelu ali u sredu, da zapada v penu libre tri, ako ne bi otel saciat z mesom do pusta, ako bi se z vergal da plati libar 25; i oće da nimaju dat draže glave ovče, nego kako meso i tukajše koza pod penu, kako zgora, ako pretere.

II.

Va ime božje, amen, let gospodnih 1641 na dan prvi meseca Janara, na konfinu Kastavskom zgora Rukavea u kuće prebivajući Matej Kuceč, kade budući sused pol ognja rečeni Matej Kuceč, ki budući vremenit od svojih let i prislah svoga života, ma dobrega silna, vida i dobre pameti, nadejuć se od poruklu smrtnoga, od koga nijedan slobodan bit nemore; i zato odlučit storit svoj ordin od svoga imenja, ča mu je gospodin Bog posudit: najprvo naporučuju svoju dušu gospodinu Bogu, a telo matere zemlje od ke je došlo, kadu ju gospodin Bog sudit od ovoga sveta, tako ordina, da se njegovo

telo ima pokopat va cimitar sveto Lucie (v Kastve) i da se ima spravit službami božstvenimi dan prvi, dan sedmi, dan 14. i na leto, i u napredak da nimaju zabivat njega duše oni ki budu uživali njega dobijte ili njega blago.

Polj toga reče, da ostavlja svoju zakonitu ženu Margaritu njega imenju i štambom potesno stoj.

Veće reče, da budući on na ono vreme vdovac, a ta njega žena divojka, ter da je to bio udobčan za juternicu libar pedeset, i to da budu tvrdi, i k tomu njoj pušća drugij libar pedeset za kontradolet, ter da ona mozi po njega semeriti vazet za tih libar 400 njegovega blaga; kade bude njoj drago, i da s tim more obrnat, i pustit kamo nje volja bude.

Zatim reče i skupa i složno s tu svoju gospodaricu otel predstojeću, a to za svoji univerzal erati naslednici svoju jedinu bęar Katarinu, ka je uženjena pod sveti matrimonil za Andreja Poščića, ka oba jih lipo poslušaju, prigledaju i nastoje, i gubernaju njih vsa blaga, i da njih pomože rečeni Andrej, koga da su oni oba k sebi vazeli, toga more bit let trinaest, ter buduć, da nimata poroda s tu njih hteru; zato ništar manje puščaju vsa i vsaka njih blaga ali budu imali ali nebudu i porodu, i ako bi se spotreblilo njima zetu ali hćere vazet k sobi za pomoć

i gveran i za njih laginju, i ki njih va njihovoj starosti bude prigledati i gveran; tako da ona dva morita zibrat i k sebi pritisnut koga njim voljno bude, i njih zakupit, kada bude toga doba pod svetl matrimoni; ako li njima nebi gospodin Bog dal poroda; da budu ona dva oblastua lma svojima hrama ili raba podeliti i pustit koliko goder bude njih volja podeliti, a to zaradi toga; da njiju ta dva raba, kelh ona zvole, budu obliigani na njih staroste prigledati i dohranit, kako sikoć sada čine ta njih zet i ta hćer.

Veće reče ta rečeni testatur i ta njegova žena, da vsa njih blaga puščaju i testuju zgora rečeniim njih svetom, dokler goder budu živa na ovom svetu, ali unme jedan pervo drugoga, tako on, ki bude dalje živel, tako da bude gospodar nada vsim njih blage; avinur, da ta rečena njim heč bude voljna to njih blago pustit, komu njih drago.

Zatim rekosta ta imenovana testatur; da budući njih obligacion davat na dnn vslih svetih jednu brigadu, koliko se premora, zato puščaju onu njivu ka je nad delom pod tu brigadu, ter po smrti toga njih zeta i njih hćere, da mozita pustit tu njivu i brigadu, komu bude njih volja.

*) brigada—dužnost plaćat za pokojno misu, i dat popom objed; zato puščena zemlja je brigadna zemlja, ili prosto brigada.

se uvijek za to, nu nebijasmo uslišani od gospode iz sjevernih pokrajina. Onaj govor pobudio je u mene nadu, da će se odsada stvar u tom smjeru bolje razvijati.

Isto tako sam nj. preuzv. g. ministru trgovine zahvalan za dobrohotnu izjavu u zadnjoj sjednici kao i za pripravnost da podigne pomorstvo koliko je u njegovih silah a naročito trgovinu grada Trsta. Dosada nismo bili navikli čuti ovakvih izjava sa ministarske stolice.

Gospodo moja! Interesi poljodjelstva kao i obrta iziskuju da se olakšati prevoz. Da se postigne taj cilj treba:

- 1.) Popraviti naše luke;
- 2.) Urediti dobre komunikacije na kopnu i po vodi, osobito želaznice, koje spajaju kopno sa pomorskim lukama.
- 3.) Povećati naše trgovačko brodogovje.

Neka mi bude dozvoljeno u kratko navesti, da se u ovoj polovini carstva jako malo u tom smjeru radi.

Što je tiče prve točke, slobodan sam statistički dokazati, kako se je nesmiljeno u odboru i u visokoj kući postupalo glede takvih troškova, koji su se imali upotrebiti za popravljene lukah. Slobodan sam prispodobiti ovogodišnji proračun s onim za god. 1874 i to po 4 rubrikah, koje su u proračunu, da se ova tvrdnja dokaže. U prvij glavnoj rubrici »Služba u lukah i pomorsko zdravstvo« uvrstilo se je god. 1874 na redovitim izdatcima i dozvolilo 748.000 for., na vanrednih izdatcima 1.464.500 for., god. 1881 naproti imade redovitog izdatka 725.000 for., vanrednoga nema, nastaje razlika od 1.487.500 for. Drugo za nove gradnje u Primorju odobrilo se je god. 1874 vanrednoga izdatka 216.000 for., god. 1881 for. 83.500, ostaje manjak od 133.100 for. U trećoj rubrici za nove gradnje u Dalmaciji dozvolilo se je god. 1874 for. 262.000, god. 1881 for. 113.500, dakle ove godine manje za 148.500 for.

Četvrta rubrika tiče se većega izdatka za tršćansku luku. God. 1874 odobrilo se je za to na vanrednih izdatcima 80.000 for., god. 1881 for. 20.000; dakle manje is. 60.000. Ciolokupni izdatak tekuće god. prispodobiv ga s onim godine 1874. iznaša 1.829.100 manje.

Istina je doduše, da je u toj svoti sadržana i jedna rata za tršćansku luku, ali ako se ista i odbije, to ostaje još uvijek velika razlika. Počam od god. 1875. jesu ovi izdatci godimice znatno obaljeni i ako bude tako i u buduće, konačno spasti će na ništicu, ali će onda također i naše pomorstvo biti reducirano na ništicu.

Što je tiče drugoga predmeta, komunikacijah to uzev strogo nespada k današnjoj razpravi; biti će dakle kratak to se tog pitanja samo u toliko dodirnuti, u koliko je neophodno potrebito za dopunjenje mogega govora.

Vlada imala bi naravski nastojati, da usavrši priključaj železnica sa jednim našim emporijom »Trstom«. Trst je sada spojom sa kopnom jedino južnom železnicom, ova bijaše početkom državna železnica te se ju kasnije prodalo na inozemsko društvo za malenu cijenu. Učinilo se je moguće sa strane občine i trgovačke komore kao i sa strane ostalih korporacijah u Trstu, da se Rudolfova železnica produli do Trsta, nu bez uspjeha. Nastojalo se je doduše u zadnje vrijeme promet olakšati kombiniranom tarifom med južnom i Rudolfovom železnicom, to su pako samo paliativna sredstva, zlo se neće radikalno izliječiti, dok se neprotežne Rudolfova železnica do Trsta.

Treća točka radi o našoj mornarici. Ova na žalost propada svako godine više.

U sjednicah 166 i 433 prošloga zasjedanja ove visoke kuće imao sam čast obširno o tom predmetu govoriti to sam naveo razloge toga padanja kao što i sredstva, kako da se tom zlu doskoči. Med ostalim naveo sam kao najglavnije, da nevalja odveć fiskalničimi poraznimi zakoni previše opteretiti u brodarstvo potrošene kapitale to sam predložio, da se dohadarina za brodove u oblie pole carevine ustavnim putem ustanovit se imajućimi jednakimi načeli odmjeri te da se približi k onoj, koja je u Ugarskoj u životu, najmo odmjeriti dohadarinu po stanovitu ključu i objemu bačavah bez obzira na faktični dohodak.

Da je brodarstvo u nazadku uvidit se može iz izkaza o stanju austrijsko-ugarske mornarice od god. 1871, do god. 1880, kao što se nalazi u »Annuario marittimo«, a ja ću kratkoće radi prispodobiti samo extreme. God. 1871. bijaše u obijah polah carevina 7889 brodovah, god. 1880 njih 8192, dakle god. 1880 veći je broj za 303; broj bačavah (tonallata) god. 1871 iznašao je 391.061, god. 1880 331.438, dakle manje 59.623 bačavah. God. 1871 bijaše mornarah 27.873, god. 1880 27.228 dakle manje 645. God. 1871 konjskih silah 16.907, god. 1880 17.788 dakle više za 881. Broj brodovah i konjskih silah povećao se je doduše maleno, na odlučujućim faktori, objem bačavah i broj momčadi se je očitio umanjio. Što je tiče većega broja brodovah, to su samo maleni brodići a nipošto tako brodovi duljega toka. I broj parobrodah se je povećao, najme broj konjske snage, ni to povećanje nastoji u odnošaju sa povećanjem, koje je nastalo u drugih državah Europe. Ako gledamo, što se tu radi u Englezkoj, Francuzkoj i Italiji i što se kod nas radi, tuga mora nas spopasti. U Francuzkoj izdan je u januaru t. g. zakon, koji izlaže premije za gradjenje brodovah i brodarstvo. Mjesto da na tudje brodove metne veće namete, Francuzka postupa sa svimi jednakom, dajo pako premiju svakomu francuzkom brodogovlatniku, koji gradi brod, t. j. stanovitu svotu prostorno veličine po bučvi i težini mašinah te daje osim toga premiju po bučvi za svakih 1000 miljah, koje je brod prebacio. Ova stvar potaknuta je i u talijanskom parlamentu u februaru ove godine po zastupniku Luzzatti-u. Ovaj je protivan premijam i to za to, budući je to, kao što tvrdi, u protuslovlju sa gospodarskimi načeli države i pogodbenom vjernošću. Predložio je naproti, da se imenuje enqueta, da iztražuje stanje talijanskoga brodarstva. U tom smislu izrazio se je i ministar financijah Magliani te bude predlog prihvaćen.

Želilo bi se, da se sazove i našoj polovini carstva takva enqueta. Kao što čujem, naredilo je u tu svrhu i ugarsko ministarstvo enquetu, koja ima se na Rieci obdržavati, kamo imali su biti pozvani i naši brodogovlatnici.

Ob uspjehu tih mjerah nije mi ništa poznato, to želi se u tom smjeru kakvo razjasnenje od strane visoke vlade.

Obćeniti Reklam občine Kastavske proti novoj gruntovnoj procjeni.

Slavna o. kr. kotarska procjenbena komisija!

Podpisana deputacija mjestne občine Kastava čineći za poneze občine Kastavske i za pridružene: Bergud, Klanu, Lisac, Skalicu i Studenu mora prije nego li podje na pojediniosti opaziti nešto u obće glede klasifikacije zemljišta u ovoj občini: Klasifikacija privatnih posjedah t. j. oranice, trsja i pašnjakah (jer drugoga je malo) može se smatrati

prilično povoljnom, ako se ima na umu pravilo, da svaka zemlja ipak mora dati nešto čista dohodka.

Kad bi se pako uzelo u obzir, da velika većina urbarnoga zemljišta u cijeloj občini Kastvu postade takovom tekar onda, kaš je u nju uložena neizmjeroma velika radnja, pri kojoj mnogo putih radniku neostane niti 20 novčićah nadnice, onda bi se bilo moralo doći na misao, da se sva ona zemljišta izjednače sa okolo ležećim komunalom, pašišćem najgore vrsti.

Ali zakon dopušta izjednačenje samo u slučajih, kad za uzdržavanje zemljišta u onoj vrednosti treba trajno (beständig) izvanrednih troškovah.

Nekojisti prigovor, da zemlja mora davati neki čisti dobitak, kad ju poljodjelac obdjelava. To kad nas nije. Naš je puk marljiv i po glavnom zanatnik. Samo zato, jer zanatom nemože dobiti dosta radnje, ide on krčiti posve puste krajeve, a to je djelo takovo, da se može dokazati, kako na mnogih mjestih zemlju upravo nose na kamenje, ili ju iz dubine dižu na »vinč«, ter tako stvaraju vrtov.

Radnja (djelo) je dosta takeirana u potrošarini sa njezinimi nameti. Kod našega poljodjelca taksirana je izvanredna radnja pod klinkom čistoga dohodka od zemlje. A to je velika pogreška u financijalnoj politici države.

Kod nas zemlju obdjeluju skoro sasvim sami gospodari. Gde zemlju urbarnom čini ili krčči najmljeni tožak, ondje mu je nadnica vrlo malena, a ipak sa svim tim gospodaru opet vrlo malena korist; drugimi rečmi: kod nas radnja na tudjoj krčevini nije plaćena, a na svojoj ne samo da nije plaćena, nego je na nju navaljen još veliki porez tobože od čistoga dohodka zemlje.

Na ovo bi se možda prigovorilo, da je to sve uzeto u račun kod procjene, pak da su zato privatni posjedi t. j. djelane zemlje dosta nizko cijenjene i da će seljak to lahko snasati.

Mi ćemo cijelom procjenom dokazati, da je to samo objesna, i da će seljak morat plaćati viši porez, nego li bi morao polag čistoga dohodka njegove osobne zemlje. Evo zašto:

Naše žume i pašišća precijenjena su previsoko. Šumah privatni imaju vrlo malo, a občine vrlo mnogo, ne upravo šumah, nego onoga što je sve u kastro računano pod šumu. Čisti dobitak od šumah izračunan je tako visoko, da seljak mora u svojoj občinskoj šumi kupiti drvo, kako je računano na riečkom trgu i da povrh onoga što se preko domaće porabe proda, još će morati plaćati barem 25 po sto adicionala na svoj privatni posjed samo u to ima, da občina može dobiti na račun šume onoliki dohodak, kolik je računao za plaćanje poreza. Dapače za dobiti procijenjeni čisti prihod, nesnosne takse na obćinare još će se morat povisiti.

A budući naše drvo u mnogostranu konkurenciju dan na dan ima sve manju cijenu, doći će vreme, kad će občina svojim obćinarom morat reći: Sve što dobijem od vaših takсах ide na uzdržanje i čuvanje šume. Skladajte dakle sami za porez ili opeta povisite takse za porabu občinske šume.

A obćinari morat će kazati: Ili me pljusneš o lievo ili o desno lice, meni je pljuska svejedno dana.

Rezultat naše procjene je taj, da će porez državni biti nepravedan i prevelik, samo će ga se nešto pobirati pod imenom državnoga poreza, a nešto pod imenom adicionala.

Za državne oblasti je procjena dobra, jer će imati samo po jednoga dobeloga dužnika, mesto stotine manje debelih, pak će naći i način, kojim utjerati porez od obćinah.

Ali proti tomu, da ova procjena ostane, kakova je, mora podpisana občinska deputacija svečano protestovati:

Kod procjene občinskoga zemljišta postupalo se je ne točno i na brzu ruku. Čitavi veliki kompleksi uzeti su skroz u jednu klasu, prividno nizku, ako se ima na oku bolje ali manje dielove, a u vrlo visoku ako se računa slabije, ali veće dielove.

Pusti pašnjaci niskoga reda uzeti su za šumu, jer simo tamo proviruje kakov ljesak ili jesen. To je posve kriv postupak. Takovi predjeli su pašnjaci i ništa drugo i to zimski pašnjaci, gdje blago obrsti po koju suhu granu, da zahgravi na jaslo. Da su ta mjesta računana svagdje i u zadnju klasu šume, još je kriv račun; jer zadnja klasa šume nosi 20 novč. čistoga dohodka, a tekar 5. klasa pašnjaka nosi jedva 16 novčićah od rali na godinu.

U pojedinih predjelih nije se obzir uzeto na to, da se šuma nesimije izsjeci, nego vrlo malo i na redko, jer bi kras pod njom izprala nagla voda, ili bi brusilovasto tualo ogolilo, pak se mučno zagajivalo.

Čisti dohodak šume računao se je na temelju vrednosti jednoga bečkoga klafta drva. Može li se taj temelj uzeti za dohodak onih šumskih predjelah, gdje se na stotine ralih nemože dobiti ni jedan klaftar drva? Jedno je računati, koliko klaftarah u misli može dati šikara, kakove su kod nas računano za šume, a drugi je račun, koliko se klaftarah iz one šikare može u istinu umovčiti.

Za posjek visoke šume računano je spored (turnus) od 100 godinah. Mi moramo sjeći bukve i od 40 godinah, ako ćemo ikakov dobitak imati. Doduše možemo izsjeci 2½ puta toliko ralih, a i je pitanje hoćemo li dobiti 2½ puta toliko klaftarah, koliko od stogodišnjih bukayah, i hoće li oblasti tim biti zadovoljne.

Mnogi su dielovi šume prividno dobri, jer su od 20, 30 godinah zabranjeni voljom samoga pučanstva, kao parc. 796-1 Jarčimovac — Jarki — Burešino, občine Klane. I ta parcela ima nositi po novoj procjeni svake godine 1128 for 64 nč. slovom tisuću sto dva deset osam forintih, 64 novčićah čistoga dohadka, premda u 30 godinah nije dala 4000 forintih a lugar sam stojao je za to vreme više od toliko.

(Dalje slijedi).

Poziv u pčelarsko društvo.

Trudom zaslužnih i dobromisaonih mužovah u Osijeku utemeljilo se »Pčelarsko Društvo«, koje izdaje svoj javni organ »Slavonsku Pčelu« hrvatski i radi oportuniteta njemački, što će se s vremenom izgledati. Društvo već do sada broji više od 200 članovah. Članovi utemeljitelji plaćaju jednom 20 for., a podpomagajući jednom za uvijek 1 for. pristupnine, i godišnji prinos od 2 fl. a. v. u dva godišnja obroka unapred. Potanje može se saznati iz društvenih pravilah.

Istarski Hrvati! Ovo je prvi put, da onostranski Hrvati stupaju javno na apističko pozorište, da pokažu znanje i vještinu i u ovoj grani narodnoga gospodarstva. Namjera društvenih osnivačelah je, da vaskolik narod, ma gdje god bito, crpi iz istog društva što više koristi, hasno i boljka. Istarski Hrvati nemogu se pasivno držati naprama ovom društvu, jer držeći se minulo bi jih ono blagotvorno dobro, dobro moralno i materijalno, koje bi jih inače zapalo, da u društvo stupe, a borme nitko se rado dobra neostimlje.

Recimo istinu, naša Istru je odveć nimna zemlja. Svaka pokrajina u našoj državi čega što obiluje, a mi svaga u svakom obziru oskudujemo. Imade kakvih 40 gradinah, da se svietom umno pčelari, a mi neimamo o takovom pčelarenju ni elementarnih pojmah. Ako nam se i nekoja krato, pa ipak nitko nam nepričti, da se učimo, naobražujemo i usavršujemo. Mi se možemo podignuti i moramo do visine drugih kulturnih narodah, al tomu se hoće uz ostalo i željezne volje. Napred dakle Istarski Hrvati, nu samo temeljito, odvažno i uztrajno. Iztinismo iz krugovah naših sve, s čega narodi boluju i propadaju. Naobražujemo se i udružujemo se.

Istarski Hrvati i Liepa i plemenita je zabava medonosne pčelice gojiti, a i ugodna, kad unaša mnogi novčić u toboličić. Samo umnim pčelarenjem postiže pčelar svoju svrhu, a umno pčelarenje čovjek se lih brže izuči, nego ikoje strukovno znanje. Ta imademo i vriednih pčelarskih naših knjigah, »Slavonska« čo pako »Pčela« na široko naukom se baviti, i slediti marljivo sve novije izume.

Neka nikoga neplašo troškovi. a malenom glavnikom razložno razredjenom veliki se uspjesi postižu. I u tomu čo biti pčelarsko društvo svojim članovom na ruku. Netroubujesh puno vromena: kad si dokolan ili trudan, tad se pčelarstvom zabavljaj i prodji.

Istina, svi se nemogu pčelarstvu posvetiti; neki su ipak razredni pučanstva, koji bi mogli i morali. Redovnici i učitelji sa nizke plaće jedva životaro, niti imade izgieda, da čo jim kadikada osvanuti dan strotnijeg položaja. Njim ina nije, nego osloniti se o svoju bitnost, i pomoći si, kako koji bolje može i znade. Modju ostalimi liepa jim se prilika pomalja, da u pčelarstvo svojiski prionu, gdje čo jim se otvoriti novi izvor uzaludno gramženo poboljšice. Javni su zvaničnici i najbliži narodu, kojih je sasvjestno izpunjivati velevažnu misiju: prednjačiti i sborom i tvorom. Svatko rado sledi, što redovnik i učitelj rade, pa čo i naš Istran po njih poučen više ljudski i razumnije pčelari. Samo vi narodni prosvetitelji na rad: podupirajte pčelarsko društvo, komu se sada hoće temelje učvrstiti, te uztrajte neuzkolebivo, nu i plodonosno uz narod za narod.

Ako jo drugim narodom od potrebe, to je našemu narodu od nuždo, da se udružuje. Hrlimo dakle u što većem broju u »Pčelarsko Društvo Slavonsko«. Nemožemo i nesmijemo živjeti za se, niti po se, jer ovo društvo je i naše društvo, članovi su većinom naša braća, pčele gojenice su naše, su hrvatske pčele. Dobrobit i sreća društva je dobrobit i sreća naša, kao i svaki neuspjeh i nesgoda je opet i naša. Samo u društvu! U društvu! Tim smo i ispunili svoju zadaću.

Lz Istarskog primorja

D. M.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 29. lipnja 1881.

Kod nas u Austriji neima nikakvih važnih političkih novostih. Carevinsko je vieće zatvoreno, zemaljski sabori neotvoreni, zato se sva politika skućila u novinarske članke i u strančarske sastanke. Nam protivni novinari rade iz petnih žilah, da skućaju nekakvu tobože srednju stranku, što no smo ju zadnji put spomenuli; a sastanki buncunja o povratku nepovratnih stvari, naime o ponienčenju austrijskih Slavenah. A Slaveni svi i svuda jednoglasno odgovaraju jednim i drugim, da Austrija mora

da bude il jednakopravna država gledu svih svojih narodah, il nikakva; jer su zauvijek prošla ona poganska vremena, kad je jedan narod drugomu zapoviedao samo zato, što je tobože bio mnogobrojniji il izobraženiji. Izobraženost noima prava da uprože neizobražena, kao ni bogatstvo da tlođi uboga. I ubogo i neizbraženu mora da bude prosto, izobraziti se il zabogati, koliko im to dopušta svietom vladajuća providnost Božja, kojoj nije nitko ovlašćen stavljeti granicah ni uviotah.

U Ugarskoj se uprav vrše izbori, koji da neće znatno promieniti razmjera strankah u parlamentu, jer su Magjari još uvijek jedini tamo gospodari. Gdje jih je strah, da bi mogli Nemagjari preobiti, tamo šalju il vojsku il novce; a gdje neimaju suparnika, tu se kolju medju sobom i strijelaju kao hajduci. A tri miliona siromašnih Slovakah nesmiju ni da pomisle, da izaberu svoje ljude; jer su im odmah Rusi i panslavisti, koje treba triebiti i namamiti kao ekakavice, kad su pala u polje. Hrvatski sabor, što se otvorio dne 20., jest i burniji, nego što se mislilo. Riečko ga naime pitanje razburkalo tako, da se odvisni od vlade ljudi zovu na odgovor onoga, što su u pravednoj ogorčenosti rekli, da po duši brano prava svoje domovine. Čudni li su ti hrvatsko-magjarski odnosi! Ako sutih, rade što jih volja; ako zinaš, kažu da si buntovanik. Što bi dakle htjeli Magjari? Oni bi htjeli, da im se Hrvati izruče, onako, kao što su im se izručili došljaci riečki Talijani, koji znadu, da nemogu nego na taj način iztribiti stare riečke Hrvate, kojim su se prisilili kao ono jež u lišićju madvinu. Sad se opet čuje, da je baš radi riečkog pitanja na novo zapela spojitva Kraljeva, koje da Magjari nedadu, dokle se Hrvatska izrokoma neodrekne Rieko. Pa to se tamo zove prijateljski savez! A to nije nego pusto nasilje, koje samo u raznih okolnostih razno nosi ime. A što se odgovora Hrvatoma, kad neće da popuste? Da si siromasi, pa da se moraju pokoriti, jer da bez Ugarske nebi mogli smagati svojih troškova. Čudo nečuvano, Hrvatska siromašna uz svoj divni geografski položaj! Jest, jest, siromašna, ali tko je tomu kriv nego vi, koji ste joj vezali ruke i noge, da se nemože okoristiti svojim naravskimi darovi, koji dakako ništa nenose, kad se nitko za nje nebrine. Neka se promisli, što bi bilo danas iz same Belgije, kad bi bila onako držana, kako Magjari drže Hrvatsku? Rila bi prosjakinja.

U Njemačkoj se sad sve spremna na birališča. Bismark gleda, da predobi na svoju ruku seljačko biraeće, jer se ostalim zamjerio do kraja radi svoje bahatosti i samovoljnosti. U Franceskoj se događaju čudne stvari. Volimo čudne za to, jer su dokazom, da tako zvana sadašnjja prosvjeta nije drugo nego staro divljiečvo, odjeveno po modi. Što bi se medju divljaci, to se dogodilo u Marselju medju Francezi i Talijani; kroz više naime danah napadali se i bili po javnih ulicah tako, da ima više stotina mrtvih i ranjenih. Povod tomu klanju dao je povrtak franceske vojske iz Afrike, koju da su Talijani zviždanjem dočekali, a Francezi se na to uvriedili. Na glas tih događjah zaredile po talijanskih gradovih demonstracije proti Francezom, pa jaz medju jednim i drugim narodom postaje svaki dan sve to veći, što je dakako neobhodivi kamen na putu njihove zabrinute diplomacije. U Engleskoj su se duhovi malko umirili, jer bi reč, da irske stvari idu nešto na bolje. Iz Ruske se čulo, da će Ignatijev postati ministrom vanjskih posalah, a ono se on zadubio u nutarnje, kao da i nemisli na vanjske. On kao da namierava preporučiti Ru-

siju na podlogi tako zvanih Zematvah, iliti nekakve vrsti pokrajinskih saborah, tobože bolje odgovorajućih čudi i običajem ruskog naroda, negoli parlamentu zapadne Europe. To je veoma hvalevriedno, ali ako misli i on kao Aksokov i Katkov, da je na zapadu sve gnjilo i trulo, a da je zviežie i zdravo samo njihovo ledeno grčtvo, onda se varaju i onakvi ljudi kakvi su, pa iz sveg tog nastojanja neče bit najzad ništa. Srbski se knez Milan povratio sa svog puta, kako vele dosta zadovoljan njegovim usprjehom. U Bugarskoj su počeli izbori, koji da će proći po želji i nadi kneževoj. O Bugarskoj se i Rumeliji svašto govori, pa i o nekakvoj tudjaj okupaciji, zato bi bilo najbolje, da se jedan i drugi narod umire, da nedadu povada i toj nesreći. Židove što biezie iz Ruske, primaju u Španjolskoj. Putovanje naše braće u Rim na svetkovinu sv. Cirila i Metuda nemože se doizreći, kako je zabrinulo naše neprijatelje, pa kako da im već nije pravo da se Bogu molimo.

DOPISI.

Jelšana, 20. junija 1881.

Čudni li glas! »Naša Sloga« nakon tollko vremena! Misliš čo ljudi, da kod nas sve živi u redu i zadovoljstvu nu na žalošt nije tomu tako. I mi kmeti imademo mnogih jađnah da razglasišo ali tko da to učini. Za naših mladih danah nije bilo učionah, kojih je i sada malo, te zato naš kmeti nezaju čitat ni pisat ako se nije tko po sreći kod viještiva naučio napisat kakav broj. U najboljem slučaju može se reć da znade u našem podgrađskom kotaru od hiljadu njih jedan za silu pisat kakav listić a drugo sve zamemoreno tako da ima sašah, u kojem znama nitko niti razabrat što nam od kuvke oglasit dohzi. Ako bi pako i nali hrvatski listi slovenski, nebi ipak razumeli što nam dođje od obihlisti, jerho je sve pisano u nerazumljivom nam jeziku. — Najveća je ipak nevolja, što nemamo voite il ako je gdje ina to je veoma lza. Zvirkah ima kod svakog sela, nu širomušina, koja nas tare, nedopušta nam, da si napravimo kuvku shraništa za vodu, koje bi nas i našu živinu u letnje doba velikoj lza izbavilo. Sad smo najviše puta prišljeni, da pijemo odtanje vodu, gdje ju i naša živinada srše. Pomislite si, jeli to zdravo za živinu, za mlitko i pučanstvo koje mora najvoć od mlaka živiti! Rudi toga nije se čuditi, što u našom kotaru nitkoku nepogju lžečnuviti nekakvo »epidemije« kako jih naši liečnici zovu. Osim toga jesu još strmi putevi, koje našo i tako slabo blago muče a najme državna cesta od Podgrada do Šapljana. Čuo sam, da se jo prošlo za popraviti nuh da nije ta molba bila uvažena. Što nije jednom učinjeno, može se kasnije opet pokušati, malo srčanosti i odlučne volje pak može više togu postići. Treba najprije skribiti za shraništa vode, troškove bi u nujgorem slučaju izplatilo kmet sa djelom a za drugo polovku morala bi pripomoć državi i zemaljski odbor. Dosad nije zemaljski odbor niti novčeva potrošio za naše potrebe, ipak se i ovuda plaća adiconal za provinciju.

Ovdje je se moglo poljodjelstvo, stočarstvo, vočarstvo, pčelarstvo i t. d. podignuti, samo da nam doijje kakva malena novčana podpora u pomoć? Čujemo, da je u Podgradu zaključeno podignuti vrt za oplemenjivanje voćakah te tako bi se izgrojeno i oplemenjena voćka diele medju kmetove. Zelimo dohar uspjeh, nu to ipak nije dostatno da se doskož našemu žtu. Pred nekoliko vremena korio je našemu iz ovog kotara u »Edinosti« šumskog Običnaki glavari na vas pada odgovornost. Negledajte nitkoga u brk već nastojte da se nas siromašne kmete, koji nemamo otkuda pomoći, tollko neskuibe, gledajte za dobrobit i blagostanje naroda, kojim upravljate te kad nebudu narod materijalno tollko stradao, nadat se je stopram, da će moć stogod i na narodnom polju učiniti. Sve se diže, napreduje i osvješćuje, nesmije dakle ni podgrađski kotar zaostati. — Prionite na rad!

Jedan kmet. *)

*) Radostno pridobijemo ovaj dopis pisan od tamošnjega seljaka te želimo, da se još tko nadje, da nam ondašnje odnošaje razjasni. Uredništvo.

Franina i Jurina.

Fr. Kamo te nesreća nese Jurino, već sada s bisagami i stun kosun?

Ju. Po more božje imaš pravo da nesreća, zaš bi mogal čovek i doma dobit za palentu, da ni naša Kastavščina i se ča-

zovu stran Učki tendi, trdoglaveja od pasje pari. Ono malo travl, ča iman san spravl, pak gren nebora kamo tamo deca za kašu dobit, magari preko kunfina.

Fr. Ča ti Jure zna sebe? a po sej Kastavščine ni ni peda umejka pokošeno, ča greš divlojvit a pitomo pušćat?

Ju. Prosin te Fran, nerani ranjenega, ča se sam nezijdan i nejadan, još mi i ti zavomataš, ja našen vanek predičen i nepovedan: ljudi spravite krmu dokle cvate, imet čete duplo više sena, dišet će varu kako rožica, bit će van mehko i mlado kako kaplja. Po san široken svete kose pametni ljudi oko Petrovi i još preja, zaš je onda najviše travl, onda najbolje evata i onda se najlepše osuši. Ma ča misliš da ki mari za moje špiranjanje; netati naš i pesti travl spraviti, dokle nespravje žito, neskopaju kompir i dokle nepotgraju, pak da jih valje tajneki zame-

Fr. Ča su k zlodeju munjeni? Ča nezajur da voll blago pest mladegu sena negy naručaj oneh štrvilju i prustičin. Ča morda vole pul vas salatu kadaj kako brijšan, al radić kadaj kako poplat.

Ju. Dragi ti! Znaju oni nebore, znaju čaj lopo i dobro, ma va ten ti ga ni. Reču ti nebore: tako su naši stareji delali, pak čemo tako i mi. Ma nemoti neme, koliko vis je dan danas gospodari, ki imata više goved a da nemorite lopo tako leto vozleć po vozleć sena od Istrana il od Kraljeva kupovati. Pak se hvallite da tisto lepo diši. Ma dišo lepo i vaši bevi, ki bi van doma ostali, da na dobu travl spravite; a onda bi i vaše seno dišelo.

Fr. Po tvojen račune kose pul vas tamo oko mela Stomorini, kada drugte već baren jedanput otavu spravljaju: borine jur nemoru reć da spravre krmu, nego glože, slamatinu, suhe prustice i morda pera ko njih mejtentoga napada.

Ju. Čuješ Fran, lano čula zovun dobun pohvalmi ml sej Tončina strinca, da su hvala Bogu do 100 bremen krmi spravili, ma san ti ga drugo moje napravil osal više nego muij viasi na glave. Ča kmeti, sam nu zabrusili, aj niste nego stribli, zaš će van blago se podase hitit. Kosili ste i želi neč popet neč pošest; ono ča van sej čera osušilo, danas van sej zmočilo, pak ste spravili 100 bremen pjesnivega, smrdljivega i črnega gložja slami i pera. Ki nebi, onako kako Bog zapoveda našu tvuicu (ako sam nemore) pak spravil travl na dobu, pak se imet dobrega i zdravega sena a o stomorine lepo i dobro paši.

Fr. Znaš ča ti je Jure? Naši stari su govorili ovako: se ča ki dela se sam sebe. Po moljevu dušicu, te se vaši ljudi još spametit tvojeh besed; ča jih nebore nevolja navadiš Boga molit.

Ju. Ča čemo na. Neka Bog da sakemu ča ki želi; a ja sada drugo nezelim, nego da bi budu ki ovu našu partiju razgovora va Franinu i Jurinu stavil.

Fr. Ter neka da slobodno.

Različite vesti.

Slavenski hodočastnici u Trstu. Blagdan sv. Cirila i Metuda je pred vratima. Tko je namislilo u Rim k toj velevažnoj svečanosti već se nalazi tamo. Hodočastnici iz Hrvatske, Bosne, Herecegovine i Dalmacije krenuše što direktno železnicom u Italiju što preko Rieke i Zadra u Jakin a odtanje u Rim. Hodočastnici iz Česke, Moravske, Poljske, iz dielovah slavenskih, što se na lase pod Ruskom i ostali sastadoše se u Beču, gdje bijahu sročeno od svojih suzemljakah dočekani. Ostavise Beč posebnim vlakom u nedjelju 26. prošloga mjeseca te stigloše ponedjeljom u jutro u Ljubljano, gdje bijahu velikim slavljem dočekani. Poslje dvosatnoga odmora pridruživ se još kakvih 30 Slovenacah odputa se prema Trstu, kamo stignu o 5 satihi poslje podne. Na kolodvoru jih dobrodošilni nazove u tu svrhu ustrojivši se odbor od Slovenacah i Hrvatoh metnuv se vodjam hodočašca na dispoziciju. Na čelu čehah stojki častni starina opat Stule iz Praga, Poljske predvodit vrlj svećenik Stojalovski, obče priprave za put povjorene su Dr. Jordanu po znatomu pisatelju u Beču. Veličanstven ti se pružio prizor, kad su hodočastnici ostavljeni kolodvor, koji bje svjetlonom okružen. Veleki broj ovdje živućih Slavenah stranah, sprijeti svoju braću iz sjevernih stranah, mnogi znanih ličih Trščanac se, pridružilo, da vidoj kake izgledaju ti hodočastnici. Izmedju 750 hodočastnikah skoro polovica je svećenikah, većina njih urečena vrpčami bijelo crvenimi.

i modro-bielo-crvenimi, mnogomu od ovih povjerenja je malena četica seljaka i seljakinjah u liepo narodnoj nošnji. I liepi stališ bje dobrotno zastupan, bilješe gospodjar, gospodjica i neradačajud amo fakvih 25 seljakinjah u narodnoj nošnji. Prisutno pučanstvo divlje se kriepkim seljakom, koji se je tako dalekih krajevah odlučili na hodočašći put u Rim. Vidio si u kuludjerskoj opravi nanogoga kapucina a i koja kobudina u crnini nije ti mogla izbjeći. Nalazio se med hodočasnicima i grčko-italički nadbiskup iz Lavova Srambotowicz i mnogo drugih plemićah iz Galicije. Trščanski odbor priskrbilo je unapred stanove za ovaj veliki broj putnika te jih u tečaj jednoga sata sve odpravio u grad. Odbor dao si mnogo truda, da što ugodnijim učini boravak svoje braće u Trstu. U gostioni "Monte Verde" pripravljeno bje objed za 400 njih. Tako se je hodočasnikne upravilo, gdje je oko 8 sati na večer odpočelo u sjajnoj ivorani blagovanje. Za kratko se s jedne strane galerije pojavl vrli slov. pjevački sbor sa Zajčevim "U boj", koja davorija skoro po sve hodočasnikne nova prou-zroči burno i opetovano odobranje. Na drugoj strani galerije glasba zasvira motive slav. pjesamah, iznemudnj pako hodočasnikni oduže se neprestanim pljeskom i klica-njem. Pjesma za pjesmom pokrči put govorom. Opat Stulc u českom i poljskom jeziku pozdravi sve prisutne, različi važnost i koristi svečanosti kojoj so približuju, Poljak Stojanovski vatrenim žarkim domoljubljem opejnic-ima govorom predoči moć u bratskoj slozi sjedinjenih Slavenah, član odbora g. Dolenc pozdravi gostove u ime ovdajšnjih Slavenah, govori se ju nizao za govorom. Vektor izpala jo na zadovoljavatje svihah, redala se izmjenice pjesma, glasba, govor. Hodočasnikom bilo se za dobo udjutili, oko 11 na večer ostaviso skoro svi prostorije, da si odmore svoju umor-rena uda, valjalo je slijedeće jutra 28 pr. mje. otći. — U 6 sata u jutro ukrcalo se na parobrod "Stambul" preko 400 Poljaka i o 8 sati na parobrod "Maximilian" Česi i ostali, da odjuri direktno u Jakin. Njekoji odjornici ovdajšnjega odbora bili prisutni kod odlaska i u 4 sata kao kod onoga u 8 sati. Kad se je parobrod započeo nicali, skinuše svi svoje klobuke te zapjevaše liepu pjesnu na čast svatog braći Cirila i Metuda. Velika većina hodočasniknah nije nikada mora vidila, pak na jednom se na adobnom pa-robrodu uz krasno vrimo nalaziti na pučini morskoi i Svevišnji pratio vas i sretno se opet vratili u Trst! Smatramo si za dužnost, da ovdje izrazimo našu zahvalnost očetom trščanskomu odboru, koji je tako vješto sve pripravilo i udobilo, a osobito nam je spome-nuti gg. Polića i Dolencu, kojih neumorno nastojanje i trud doprineo je inanogo k tomu, da je doček i večer tako sjajno izpala!

O prestavi blagdana sv. Cirila i Metuda kod nas. Javlja nam se, da so se uspomena svete braće dostojno i kod nas proslavila, nego ni Istra u tom zaostali. U dekanatu Knavstvom naredjeno je, da so u nedjelju 3. julyja drži kod sv. misah prikladn govor, kojim se ima razložiti uzrok i povod, kako je sv. otac proglasio braću za svete, ciele katoličke crkve. Puku neka se predoči u kratko život sv. Cirila i Metuda, njihovo djelovanje i uspjeh. Na dan 5. julyja kao blagdan svete braće štiti čes u svih crkvah velika sv. Misa sa "Tebe Boga vlamio". Nadat se je da neće ni drugi dekanati u Istri i Kvarnerskih otočih u proslavljenju zaostati.

Franjo Krežma. Hrvatska izgubila je (kao 16 minuloga mjeseca vrlaga sina. Dveinajstogodišnji Krežma slaviojni tujmetnik preminuo je u Frankfurtu u Njemačkoj, gdje je upravljao glasovitom glasbom. Rodio se je u Oseiku, u hećkom konservatoriju učio je 4 godine te pokazao izvanredn dar za glasbu. Na javnost stupio je u svojoj trinajstoj godini i odmah se proslavio. Italija ga prva pozdravi kao umjetnika. Zagreb ga slavljem pozdravi kad se je u domovinu vraćao. Cijela Europa upozнала se u kratko doba s njegovim imenom. Nemila sudbina prekinu mu mlade-nački život. Ostalo nezaboravljeno ime Krežmin!

Pop Mate Fugošić umro je u Vrbnici u svojoj 67. godini života dne 23. maja t. g. Bio je uzoran i vrli svećenik. Počivao u miru!

Dr. Josip Skoda čuveni profesor na medicinskoj fakulteti u Beču, zadnje vrimo u miru, umro je dne 13. lipnja 1881. Čuderno pismo nije još nimalo izgubilo svoje važnosti. U Gorici izlazeća slovenska novina "Soča" donasa u svojem 26. broju od 24. junija 1881 taj list na slovenskom jeziku, da služi za nauku Slavenom.

Pojav u Bugarskoj. Jedna deputacija gospodjar Bugarkinjah predala je knezu Batenbergu sa 325 potpisah adresa, u kojoj plemenite gospode oštijuju, da one svoje si-nove tako odgajaju, da budu u času pogibelji svoj život za kneza i ustav žrtvovati. Usuprot smatrala bi svaka majka svoga sina izdajicom ako bi pristao na uklanće ustava.

Najstarija pisana biblija nalazi se u gradiću Nablus (Samarja) u Palestini. Pisana je na pergamenti, a napisao ju je unuk velikoga svećenika Aarona. Na koncu biblije stoji ova opzaka: "Ja, Pinchas, sin velikoga svećenika Aarona, napisao sam ovu svetu

knjigu. — Samaritanci čuvaju tu bibliju kao roliguju, te su obdili dosada svo svote, koje su im nudili za nju.

Gradnja panamskoga pre- kopa u Americi. Taj prekop, koji će spojati dva velika oceana — atlanski i tihni, bili će za dvie godine gotov. Premda je zauzimanje zanj već obladilo, ipak će opet oži-viti pomoću sjevero američkih državah i sretno dovesti ka koncu. Po vlasti "Standarda", sklopljen je medju ročenimi državami i Kolumbijom ugovor, po kojem imade ratno brodovlje sjevernih državah prolaz prekopa bez carine dopušten. U vrlome mira, nesmjje na prekopu biti nijedna američka vojska, osim posada tvrdjvaca, koje će se tu posu-graditi. Zagrozi li pogibio neutralnosti kanala panamskoga, to su sjeverne države ovlaštene taj prekop svojom vojskom posjesti. Ratno brodovlje, koje godi druge države, neima prava proći tim prekopom bez dozvole sjever-nih državah i Kolumbije. Kolumbija se obvezuje, da neće sklapati nikakoga ugo-vora, tčučai se panamskoga kanala, bez znu-nja sjevernih državah.

Utičadino od 19. junija 1881 br. 144 donasa slijedeću viest: U putak u jutro uhvaćen bi mladi dnevničar kod magistrata u Trstu gosp. Pez.... otkrivljen, kao što se kaže, radi obćege i političkoga prokršaja. Prije napušnja pretražen je njegov stan te so je našla znatna svota novacah kao što se jo našlo i knjigah i dopisah tčučaih so društva za Juličke Alpe. (Assolazione por le Alpi Giulie.)

Izašlo je tiskom e. k. austro-ugarskog Lloyda u Trstu, a nakladom pred. biskupskog Ordinariata trščanskoga četvrto izdanje, po-pravljeno i pomnoženo, poznatoga molitvenika **Diča budi volja tvoja!** Nkladu broji 4000 komadah, 1000 na finom, a 3000 na prostijem na krepkomi i lipom papiru. Tisak je čist i blistar, a oblik je knjizi nekoliko manji od prijašnjih. Poljodini neovaniti izisak na pro-stijem papiru sa silkom težje 25. novč., a na finijem 30 novč. Knjiga vezana krepko kož-natim lehtom stoji 60 novč., a na liposom papiru 65 novč. Ljepsi već stoji od 50 novč., do forinta više, kako ga već tako želi imati.

Biblioteka za Povjest Dalmatinsku. Ura-djuje Josip Gjeličić. Znatn broj povjestničkih monografija o našoj otačbini, razasutih po dodatim političkih novinah kao i nebi neo-pazano mlako, gine jednodavnim životom časopisa, u koje vrštoni biše. Spomeniki znameniti, dragocjene radje o dalmatinskoj povjesti, neobjelodanjena baština naših predja, trnu na polćam archiva i naših javnih i posebnihi knjižnica; dočim učenjaci svakdano žale oskudnihi tih prezlamenitih izvora. Da odstrane štete ovakvih gubitkah, njekoitko gojitelji naše domaće povjesti složosho u namjeri, da s 1. dojt. mjeseca Augusta preduzme iz-davanje mjeseođnog časopisa, koji u godinu dana, mogao bi sastaviti: 1. Jedan svezak starih radja neizdanihi; 2. Jedan svezak po-vestističkih spomenika, i kao dodatak k oħnamu; 3. Jedan svezak monografija o domačim stvar-rijm od svremenitkah, u kojog mu drago od jezika medj nama poznatih, samo da su tadnje kritične, bez stranačkih namjera i da nisu namjerno polemične. Prijaznost kojom surućešo naš predlog poznatih i radnijih gojitelji naše domaće povjesti po svim najstijm pokrajnje i podpora obredana poduzėjo od nitkog, u ovom bar obliku, još nepokusan, navodi nas da našu zamisao u djelo izve-demo. Zato s 1. dojdajuć mjeseca Augusta, započeoćemo izdavanje tog dnevnikah pod naslovom: **Biblioteka za povjest dalmatinsku**, uredništvo koje biće povjereno gosp. F. Josipu Gjeličiću. Onejstviše se sada na čednu zadaću, da spasimo od propasti stvari zna-menitlje i da podupremo učenu svremenitkah, ne ođrićemo se miđe, da s vremenom obšir-nije providimo potrebam gojitelja naše do-maće povjesti. Pošto više neg suboparni i izmišljeni imenici suradnika, podignute cijenu našeg podhvata njihove radnje, što čemo malo po malo objelodanjivati, radoćno je upraviteljstvo što može navjesticiti, da već ima na raspoloženie osim velikog mnoštva spomenika znatn broj spisa neizdanihi ve-levažnih a medju tizim J. T. Maravić de Illyrico, Caesarilousque Illyrics; Resti, Chro-niche di Ragusa; Grubičić, Storia Narentana ecc. — Uvješt predbrojke: 1. Izdavaće se mjesечно u 3 do 4 tabaka a vel. 8.* 2). Pred-platnina je za carev. Austro-Ugarsku f. 4.50 na godinu i izplaćno se unapred u polugo-dijšnjih obrocih. 3). Tko sa neodreće predbrojke tri mjeseca prije konca godine, obvezuje se i za slijedeću godinu. 4). Svaki svezak napose vriedi 1 for. Na koncu godine dostavit će se napose kazala i ovitci za korice i to badava. Pisma, spisi itd. upravljaju se na uredništvo. Novci na tiskurnu J. Flori u Dubrovnik.

Književne viesti.

Pregled trščanskoga tržišća
dne 30. Junija 1881.

Dne	Car. duk. (českih)	Na pol.	Line star.	Prid sre-br. (dogo)	Dne	Car. duk. (českih)	Na pol.	Line star.	Prid sre-br. (dogo)
16	5.49	9.29	—	—	24	5.48	9.28	11.62	—
17	5.48	9.28	11.02	—	25	5.48	9.28	11.62	—
18	5.49	9.30	11.03	—	26	—	—	—	—
19	—	—	—	—	27	5.48	9.28	—	—
20	5.49	9.30	11.03	—	28	5.48	9.28	—	—
21	5.48	9.29	11.03	—	29	5.48	9.28	—	—
22	5.48	9.28	11.03	—	30	5.48	9.28	—	—
23	5.49	9.30	11.03	—	—	—	—	—	—

LISTNICA.
Više vijm: Primilni smo te čemo gledat odmah upotrebiti. I dopisi doći će nam jako dobro.

Ték Novacah polag Borse u Trstu
od 16—30. Junija 1881.

Dne	Car. duk. (českih)	Na pol.	Line star.	Prid sre-br. (dogo)	Dne	Car. duk. (českih)	Na pol.	Line star.	Prid sre-br. (dogo)
16	5.49	9.29	—	—	24	5.48	9.28	11.62	—
17	5.48	9.28	11.02	—	25	5.48	9.28	11.62	—
18	5.49	9.30	11.03	—	26	—	—	—	—
19	—	—	—	—	27	5.48	9.28	—	—
20	5.49	9.30	11.03	—	28	5.48	9.28	—	—
21	5.48	9.29	11.03	—	29	5.48	9.28	—	—
22	5.48	9.28	11.03	—	30	5.48	9.28	—	—
23	5.49	9.30	11.03	—	—	—	—	—	—

Vosak primorski i ugarski za 100 k.		OD	DO
Kafa Portofico	—	93	100
S. Domingo	—	68	73
Rio polag vrsti	—	52	72
Čukar austrijaski	—	58	59
tučeni	—	36	38
Cvijetje trave buhačo (Gr.-santonjo)	—	95	125
Naranča, arijunca	—	10	6
Karube puljezko za 100 k.	—	7	7
Jovantinski	—	4	7
Smokva Kalamata puljezko	—	10	17
Ljupuni, skrijulka	—	5	7
Bademki (Turkijski) za 100 k.	—	70	80
dalmatinske	—	—	—
Lešnjaci	—	31	32
Šljivo	—	13	21
Pšonica ruska	—	11	12
ugarska	—	12	12
galašci	—	10	15
Kukuruz (turkijski) ruski	—	0	60
ugarski	—	—	—
Raž	—	—	—
Jočan	—	7	50
Zob ugarski	—	7	8
arbanasku	—	—	—
Pasulj (čažol), polng vrsti roba	—	10	12
Bob	—	12	—
Luča	—	12	—
Oriž talijanski	—	10	21
inglezki (kitajski)	—	19	25
Vuna bosanska	—	108	110
moreska	—	118	125
arbanaska	—	123	—
Istarska	—	—	—
Daske karuške Jelovice	—	47	80
slajzerke	—	42	70
Grade	—	10	13
bukovje	—	60	12
Ulje italj. njeboje za 100 k.	—	39	41
„ srednje vrsti	—	62	62
dalmatinsko	—	39	—
Istarsko	—	40	41
Kameno ulje u barilah	—	10	50
u kasetah	—	13	—
Koža strojeno naško	—	165	185
suhu volovoje naško	—	70	100
dalm., ist. i bos.	—	75	95
Janjeće naško za 100 kom.	—	60	60
dalmatinsko	—	—	—
kozje za 1 k.	—	—	70
vuneno silno	—	—	60
suhu	—	—	70
zečju za 100 kom., u srobru	—	28	37
Bakalar za 100 k.	—	26	31
Sardole i baril	—	13	25
Vitrioli modri za 100 k.	—	20	27
Maslo	—	67	100
Loj dalmatinski i naški	—	39	40
Sulo	—	67	50
Slanina	—	60	66
Rakija otolitar 100 litarah	—	30	—
Galvijč Istarski za 100 k.	—	9	—
Roj naški	—	9	—
„ Istarski	—	8	—
„ dalmatinski	—	8	—
Lišće od javorika	—	9	60
Vinsko strogline (Gripula)	—	12	14
„ splih	—	31	48
Med	—	28	—
Lumber (jabučice od javorika)	—	12	15
Pafal baril od 100 k	—	3	75
Čunje (štrace) za 100 k.	—	2	18
Katram dalmat.	—	14	16

OGLAS.
Podpisani vlastnik trgovine

SVIEĆAH
nagradašne na raznih svjetstkih izložbah kao i na onoj nedavna obdržavnoj u Gradcu

preporuča častnim crkvenim oskrbnitvom svoje čistoga pečloga voska sastavljene sveće kao što je naredjeno po obredu. Fa-brikacija stoji pod nadziranjem moogočastne nadbiskupske kurije u Gorici.

Podpisani jamči bez pogreška nesamo dobroto, kakvu i druge fabrike pružaju, nego i prvi izvor svojih sviećah iz čistoga voska od pečlah; te se odriče svake plate v slučuju, kad bi se dokazalo, da njegove svieće prodane za vosak od pečlah i u odnosnom računm kao takve naznačene sadržavaju kakov drugi tuk.

Napomenute svieće mirno i po malo gore, nekaplju i nekidaju se.

Cijena iznaša f. 2.50 po kilogramu, što je jednako f. 1.40 po hečkoj funti te se može platiti tačajem jedne godine bez interesa.

A da bude č. crkvenim oskrbnitvom i dalje, podpisani činit će doći svieće, svim onim, koji ga kakvom naredbom počaste, u najbližnju železnicu postaju, poštu, ili luku i to bezplatno (franko) i prostosvake vozarine.

Podpisani proviđen je uvjek velikom zalogom ne samo takvih sviećah, nego i za-logom jednostavnih i četvoronjih duplirah uskrsnih i silkanih sviećah, itd. svake veličine i debelešine te smatra da se može na-čjeati u svakom obziru sa svakom sličnom trgovinom u državi ili izvan nje.

Ako bi tko želio sviećah ili duplirah niže vrsti, vlastitoga proizvajanja, lahko ga po-služim onimi II. vrsti, rečenih «gotana» po f. 2.20 kilogramu, i III. vrsti po f. 1.80 kilo istom pogodbom kao odzgor.

Umolvajuju se dakle čast. crkvena oskrb-ničtva da primne na znanje svoje napomenute prednosti, što se tiče cijene i povoljnih uvjetah. Osobitnu pažitanjem ponižim

Alojzjo Bader
sviećar, Sjeminarska ulica broj 125.

Prva Istarska
TVORNICA VOSKA
Sinovah Antona Artusi u Rovinju

nagradašna II. darom na izložbi u Gradcu viedi kako sve više raste poraba njezinihi vožanihi proizvodnah te povećav tvornicu pruža svojim konsumentom cijene i pogodbe uz koje se nije bojali konkurencije. — Nudja svoje proizvodi (svieće, duplire, svieće bo-jadisanje)

I. vrsti (complimento) po f. 2.20 kilo
II. „ „ „ „ „ „ 1.80 „
III. „ „ „ „ „ „ 1.60 „

Bojadisanje svieće na ulju „ 3.— „
Tko odmah plati dobije 3% odbitka (skonto), ili pako na četiri mjeseca bez odbitka. Rođu slobodna od vozarine do vsake željez-ničnije stacije.

Sve navedene vrsti uz cijenu tvornice nalaze se u zakladah:
u Piranu kod g. A. Casali.
„ Pazinu kod g. Mazzarelli & Mizzan.
„ Rieci (Fiume) kod g. A. Gilardi.

Što se tiče vrstnoće mogle bi ju jamčiti mnogo svjedočne raznih častnih župnikah i crkvenih upraviteljah i razne pohvale razli-čitih novinah Beča i drugih pokrajnih, nego protivni svakom nesorištomu blehetanju pri-pušnju vlastnici svoje proizvode sudu onih, koji će iste rabiti, a pačet će se kad bude naručna prodajna, da odgovara obećanju; u protivnom slučuju primiti će vlastnici tvornice naručene proizvode na svoj trošak natrag ili pako će se platiti cijena najzadnje vrsti kao što kod III. vrsti.

Oglas.

Javljamo našim čitateljem i ostalomu štovanomu občinstvu, da smo pomoću «Matice Hrvatske» dali preštampati iz „Naše Sloge“ u posebnu knjigu, koja u maloj osmini iznosi preko 380 stranah,

Istarske hrvatske narodne pjesme.

Knjiga se može dobiti kod Odpravničtva ovog lista po for. 1. Čist dobitak je namienjen *Našoj Slogi i Bratovštini hrvatskih ljudi u Istri*, zato se nadamo, da ćemo ju razprodati u najkratkje vrimo.

Odpravničtvo «Naše Sloge».